

KYNIZMUS GRÉCKY A MODERNÝ

1IFI/VPF05/15

1IFI/VPF05U/15

Sylabus pre študentky/študentov odboru **1.1.1. učiteľstvo akademických predmetov - filozofia v kombinácii** a **2.1.1 Filozofia**

Akademický rok: 2020/2021

Letný semester: 0/1 (učiteľstvo - zápočet) 1/1 (jednodoborová F - zápočet)

Vyučujúci: Vladislav Suvák

e-mail: vladislav.suvak@gmail.com

Plán práce: Na seminároch budeme čítať a rozoberať jednotlivé pasáže a problémy z textov prameňnej literatúry a interpretovať ich pomocou základných interpretačných prístupov uvedených v **Zozname literatúry**. Zároveň môžeme v prípade potreby prihliadať na grécky originál (terminológia, argumentácia atď.) a porovnávať preklady pôvodného textu do rôznych moderných jazykov.

Podmienky pre udelenie kreditov:

- **aktívna účasť na seminároch**
- **úspešná ústna prezentácia seminárnej témy** (hodnotenie pre zápočet: 1-10 bodov): prezentácia sa viaže k pramennému textu, ktorý je potrebné interpretovať v kontexte sókratovskej literatúry na základe aspoň 2 interpretačných prác k dielu alebo dobe, pričom jedna z nich má byť *cudzojazyčná* (**platí iba pre jednodoborovú F!** – pozn.: literatúru odporúčam konzultovať). Úlohou prezentácie je predstaviť vybraný text (t. j. uviesť spis v širších súvislostiach autora a jeho doby), vybrať a analyzovať dôležité pasáže, pokúsiť sa o ich interpretáciu a porovnať aspoň dva interpretačné prístupy na základe preštudovanej literatúry - viď **manuál k prezentáciám pre Dejiny filozofie**).
- **Písomnú prezentáciu** je potrebné odovzdať **do jedného týždňa** od prezentovania v elektronickej podobe v maximálnom rozsahu 3-8 normostrán (1 strana = 1800 znakov vrátane medzier a poznámok pod čiarou). Nie je nutná forma eseje či seminárnej práce.
- na udelenie zápočtu potrebuje študent/ka získať za prezentáciu **aspoň 6** z 10 bodov

HODNOTENIE:

10 bodov: hodnotenie A
9 bodov: hodnotenie B
8 bodov: hodnotenie C
7 bodov: hodnotenie D
6 bodov: hodnotenie E
1-5 bodov: hodnotenie FX

PREDBEŽNÝ PLÁN SEMINÁROV

1-2. SEMINÁR

Kynizmus v myslení 20. storočia

a) *Kynizmus a parrhésia v myslení 20. storočia*

- FOUCAULT, M., *The Courage of the Truth (The Government of Self and Others II) - Lectures at the Collège de France 1983-1984*. s. 307-323.

b) *Parrhésista – kritika kultúrno-sociálnych hodnôt a noriem*

- FOUCAULT, M., *The Courage of the Truth (The Government of Self and Others II) - Lectures at the Collège de France 1983-1984*. s. 325-342.
- DETEL, W., *Foucault and Classical Antiquity (Power, Ethics and Knowledge)*. s. 6-57.

Pramenný text: Platón, *Obrana Sókrata*.

3-4. SEMINÁR

a) *Dejinný exkurz po stopách kynikov*

- DESMOND, W., *Cynics*. s. 9-76; s. 209-236.

Pramenný text: DIOGENÉS LAERTIOS, *Životopisy slávnych filozofov*.
EPIKTÉTOS, *Rukojeť. Rozpravy*.

b) *Diogenés a žitá filozofia*

- SHEA, L., *The Cynic Enlightenment. Diogenes in the Salon*. s. 1-20.
- KRAMOLIŠ, O., *Diogenés „šilejícím Sókratem“*.

Pramenný text: Diogenés zo Sinópy, *Zlomky*.

5-6. SEMINÁR

a) Ranný stredovek a „starostlivosť o seba“

- FOUCAULT, M., *O genealogii etiky*. s. 265-298.
- OKLAND, J., *Genealogies of the Self: Materiality, Personal Identity, and the Body in Paul's Letters to the Corinthians*. s. 83-107.
- ENGBERG-PEDERSEN, T., *Philosophy of the Self in the Apostle Paul*. s. 179-194.

Pramenný text: Prvý a druhý list Korinťanom

7-8. SEMINÁR

a) Polis a kynická parrhésia

- FOUCAULT, M., *The Courage of the Truth (The Government of Self and Others II) – Lectures at the Collège de France 1983-1984*. s. 33-55.
- GEUSS, R., *Public Goods, Private Goods*. s. 12-33.
- HUSSON, S., „Hľadám človeka“: kynik a druhý.

Pramenný text: Plutarchos, *Životopisy slávnych Grékov a Rimanov*.

b) Polis a parrhésia ako kritika mocenských inštitúcií verzus rétorika

- FOUCAULT, M., *The Courage of the Truth (The Government of Self and Others II) – Lectures at the Collège de France 1983-1984*. s. 1-22.

Pramenný text: Thukydides, *Dejiny peloponézskej vojny*.

9-10. SEMINÁR

a) Parrhésia a „starostlivosť o seba“

- FOUCAULT, M., *Fearless Speech*. s. 91-166.

Pramenný text: Platón, *Lachés*.

b) Sloterdijk – antický kynizmus verzus moderný cynizmus

- SLOTERDIJK, P., *Critique of Cynical Reason*. s. 3-9.
- SHEA, L., *The Cynic Enlightenment. Diogenes in the Salon*. s. 146-168.
- FLACHBARTOVÁ, L., *Vzťah medzi kynizmom a cynizmom*. In: *Filozofia* 66 roč., 2011, č. 6.

Zoznam literatúry

POZNÁMKA: Základný text k tomuto kurzu *Kynizmus grécky a moderný I.* je dostupný v elektronickej podobe na stránke knižnice PU:

<http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Suvak1>

PRAMENNÁ LITERATÚRA

CEPKO, J. – KALAŠ, A. – SUVÁK, V. (2016): *Diogenis fragmenta / Diogenove zlomky*. Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského.

DIOGENÉS LAERTIOS, *Životopisy slávnych filozofov*. Vydavateľstvo spolku slovenských spisovateľov, Bratislava 2007.

DIOGENÉS ZO SINÓPY, *Zlomky*. In: *Filozofia* 66 roč., 2011, č. 6.

EPIKTÉTOS, *Rukojeť. Rozpravy*. Prel. R. Kuthan. Praha, Svoboda 1971.

KALAŠ, A. – SUVÁK, V. (2013): *Antisthenis fragmenta / Antisthenove zlomky*. Preklad zlomkov A. Kalaš. Úvodná štúdia, edícia gréckeho a latinského textu, komentár k zlomkom, bibliografia V. Suvák. Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského.

PLATÓN, *Lachés*. Prel. F. Novotný. In: *Platón, Svazek III. Oikoymenh*, Praha 2003.

PLATÓN, *Obrana Sókrata*. Prel. F. Novotný. In: *Platón, Svazek I. Oikoymenh*, Praha 2003.

PLUTARCHOS, *Životopisy slávnych Grékov a Rimanov*. Kalligram. Bratislava 2008.
s. 311-353.

THUKYDIDES, *Dejiny peloponézskej vojny*. Prel. P. Kuklica. Bratislava, Tatran 1985.

INTERPRETÁČNA LITERATÚRA

BILLERBECK, M. (ed.) (1991): *Die Kyniker in der modernen Forschung*. Aufsätze mit Einführung und Bibliographie. (Bochumer Studien zur Philosophie, zv. 15.) Amsterdam: Grüner.

BRANHAM, B., GOULET-CAZÉ, M.-O., (eds.), *The Cynics: The Cynic Movement from*

- Antiquity and Its Legacy*. Berkeley and Los Angeles, University of California Press.
- BRANHAM, R. B., *Defacing the Currency Diogenes' Rhetoric and the Invention of Cynicism*. In: BRANHAM, B., GOULET-CAZÉ, M.-O., (eds.), *The Cynics: The Cynic Movement from Antiquity and Its Legacy*, University of California Press. Berkeley and Los Angeles, London 1996. s. 81-104.
- CEPKO, J. (2011): Antisthenés a *paideia*. K sókratovskému modelu výchovy. *Filozofia*, 66, č. 6, s. 535 – 544.
- CEPKO, J. (2012): Diogenés v otroctve – Kto je pán a kto je otrok? In: Sucharek, P. (ed.): *Sloboda a jej projekcie*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, s. 80 – 85.
- CEPKO, J. (2013): *Fysis* v kynizme. In: Javorská, A. – Chabada, M. – Gáliková, S. (eds.): *Ľudská prirodzenosť: rozum, vôľa, cit (k 300. výročiu narodenia J.-J. Rousseau)*. Nitra: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, SFZ pri SAV, s. 90 – 98.
- CEPKO, J. (2016): „Všetko patrí múdrym.“ Blasfémia, alebo utópia? *Filozofia*, 71, č. 2, s. 131 – 140.
- DESMOND, W., *Cynics*. University of California Press. Berkeley and Los Angeles 2008.
- DETEL, W., *Foucault and Classical Antiquity (Power, Ethics and Knowledge)*. Transl. David Wigg-Wolf. Cambridge University Press. Cambridge 2005.
- ENGBERG-PEDERSEN, T., *Philosophy of the Self in the Apostle Paul*. In: REMES, P., SIHVOLA, J., (eds.), *Ancient philosophy of the Self*. Springer Science+Business Media B.V. 2008. s. 179-194.
- FISCHEROVÁ, S. (2006): Odysseus aneb hérós jako literární postava I. *Souvislosti*, 3, s. 27 – 44.
- FISCHEROVÁ, S. (2006): Odysseus aneb hérós jako literární postava II. *Souvislosti*, 4, s. 48 – 63.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2011): Shea, L.: The Cynic Enlightenment. Diogenes in Salon. *Filozofia*, roč. 66, č. 6, s. 616 – 619.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2011): Vzťah medzi kynizmom a cynizmom. *Filozofia*, roč. 66, č. 6, s. 522 – 534.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2012): Kynické chápanie slobody. In: Sucharek, P. (ed.): *Sloboda a jej projekcie*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, s. 74 – 79.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2014): Diogenes of Sinope as Socrates mainomenos. In: Suvák, V. (ed.): *Antisthenica Cynica Socratica*. Praha: OIKOYMENH, s. 308 – 350.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2014): Kynické parrhesiastické praktiky. Diogenova performatívna múdrosť. *Filozofia*, 69, 10, 835 – 846.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2014): Kynizmus ako umenie života. In: Sucharek, P. – Sťahel, R. (eds.): *Filozofia a umenie žiť*. Bratislava – Nitra: Slovenské filozofické združenie pri Slovenskej akadémii vied, Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, s. 20 – 26.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2015): *Diogenovský kynizmus ako spôsob života*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2015): Kynik Diogenés: Mudrc či blázon? In: Sucharek, P. – Marchevský, O. (eds.): *Racionálne – Iracionálne*. Prešov – Bratislava: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Slovenské filozofické združenie pri Slovenskej akadémii vied, s. 67 – 71.

- FLACHBARTOVÁ, L. (2015): Úloha *ponos* v kynickej etike. In: Ološtiak, M. (ed.): 10. Študentská vedecká konferencia. Zborník plných príspevkov. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, s. 68 – 73.
- FLACHBARTOVÁ, L. (2015): *Diogenovský kynizmus ako spôsob života*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity.
- FOUCAULT, M., *Fearless Speech*. Ed. J. Pearson. Los Angeles, Semiotext(e). Los Angeles 2001.
- FOUCAULT, M., *O genealogii etiky* In: FOUCAULT, M., *Myšlení vnějšku* . Herrmann & Synové. Praha 2003. s. 265-298.
- FOUCAULT, M., *The Courage of the Truth (The Government of Self and Others II) – Lectures at the Collège de France 1983-1984*. Transl. Graham Burchell. Palgrave Macmillan. New York 2011.
- FOUCALUT, M., *The Hermeneutics of the Subject – Lecture at the Collège de France 1981-1982*. Transl. Graham Burchell. Picador. New York 2005.
- GEUSS, R., *Public Goods, Private Goods*. Princeton University Press. New Jersey 2001.
- Goulet-Cazé, M.-O. – Goulet, R. (eds.) (1993): *Le Cynisme ancien et ses prolongements: Actes du Colloque International du CNRS (Paris 22 – 25 juillet 1991)*. Paris: CNRS, s. 359 – 381.
- Goulet-Cazé, M.-O. (1986): *L'Ascèse Cynique: Un commentaire de Diogene Laërce VI 70 – 71*. (Histoire des doctrines de l'antiquité classique, zv. 10.) Paris: Vrin.
- HUSSON, S., „Hľadám človeka“: kynik a druhý. In: Karul, R., (ed.) *Subjektívna/intersubjektívna*. Filozofický ústav SAV. Bratislava 2011. s. 160-170.
- KRAMOLIŠ, O., *Diogenés „šilejícím Sókratem“*. In: *Filosofický časopis* 58 roč., 2010, č. 4.
- KINNEY, D., *Medieval and Renaissance Culture*. In: BRANHAM, B., GOULET-CAZÉ, M.-O., (eds.), *The Cynics: The Cynic Movement from Antiquity and Its Legacy*., University of California Press. Berkeley and Los Angeles, London 1996. s. 294-328.
- OKLAND, J., *Genealogies of the Self: Materiality, Personal Identity, and the Body in Paul's Letters to the Corinthians*. In: KARLSEN-SEIM, T., OKLAND, J., *Metamorphoses: Resurrection, Body and Transformative Practices in Early Christianity*. Walter de Gruyter. Berlin, New York 2009. s. 83-107.
- RANKIN, H. D. (1986): *Anthisthenes Sokratikos*. Amsterdam: Hakkert.
- SAYRE, F. (1948): *The Greek Cynics*. Baltimore: Furst.
- SHEA, L., *The Cynic Enlightenment. Diogenes in the Salon*. Parallax: re-visions of culture and society. The John Hopkins University Press. Baltimore 2010.
- SLOTERDIJK, P., *Critique of Cynical Reason*. Transl. by M. Eldred. University of Minnesota Press. Minneapolis and London 1987.
- ŠKVRNDA, F. (2016): Bol Antisthenés pýthagorovec? *Filozofia*, 71, č. 2, s. 96 – 106.
- ZELINOVÁ, Z. (2016): Kynická paideia alebo Antisthenés medzi Odysseom a Sókratom. *Filozofia*, 71, č. 2, s. 107 – 118.
- HAXOB, И. М. (1982): *Философия киников*. Москва: Наука.